

Altres museus

Museu de la Pesca de Palamós

La culminació d'un projecte únic sobre el sector pesquer

El 14 de setembre del 2002, el president de la Generalitat de Catalunya inaugurava el mòdul de difusió del Museu de la Pesca. El nou edifici, situat al port de Palamós, dedica més de 1.000 metres quadrats a l'exposició permanent, on es mostra el passat i el present del sector pesquer a Catalunya i es reflexiona sobre el seu futur. Aquesta inauguració suposa la culminació d'un projecte cultural que supera àmpliament l'interès local i que ha comptat des del començament amb el suport i la implicació de les administracions catalanes, d'institucions de l'àmbit del patrimoni, la recerca i la cultura i de la societat civil.

El Museu de la Pesca està ubicat en un antic magatzem del port, al bell mig del moll pesquer, conegut popularment com el *tinglado*. L'edifici, de caràcter marcadament

Museu comptava amb unes instal·lacions, inaugurades definitivament el juny del 2000, a la casa Montaner, un edifici a l'eixample de Palamós. Des d'aleshores, aquí hi ha ubicats els serveis centrals del Museu i des d'aquí encara ara s'assumeixen les funcions de conservació, restauració, documentació, administració i direcció, a la vegada que existeix un espai per a la consulta de documents. Tot aquest espai, la *cuina* podríem dir-ne del Museu, és també la seu de la Càtedra d'Estudis Marítims, una instància universitària dependent de la Universitat de Girona i de l'Ajuntament de Palamós que vol esdevenir plataforma d'estudi, de reflexió, de projecció i de divulgació de tot el que té relació amb el món marítim.

Però de seguida es va veure que aquest espai estava massa allunyat del mar, el seu lloc natural i la millor ubi-

Miquel Martí Llambrich

Director del Museu de la Pesca

marítim, fou construït l'any 1935 i havia de servir per emmagatzemar les mercaderies del transport marítim de cabotatge. Des d'aquest escenari, el Museu dona les claus d'interpretació que permeten entendre millor una realitat viva i punyent com és la pesca, tot buscant la complicitat i la implicació dels visitants a partir del lligam que s'estableix entre aquests i el consum del peix. Un Museu que per temàtica és únic a Catalunya i a tota la Mediterrània.

■ EL LLARG CAMÍ DE CREACIÓ DEL MUSEU

El camí ha estat llarg. L'any 1999 es va signar un conveni de col·laboració entre Ports de la Generalitat i l'Ajuntament de Palamós pel qual se cedia a l'Ajuntament el rafal del port per dedicar-lo a ús museístic. Fins aleshores, el

cació per a desenvolupar-hi un Museu de la Pesca. I és sabut que, per a l'eficàcia i la rendibilitat d'un museu, és fonamental l'equilibri entre conservació i difusió. És per això que el Museu es va proposar trobar un espai de promoció que li servís de reclam i de mòdul de difusió i alhora un lloc més a l'abast dels visitants potencials.

A partir del conveni i després de començar les obres de reforma del *tinglado* (juliol del 2001), el Museu va veure en l'antic magatzem del moll pesquer un espai únic, que fa coherent la relació entre continent i contingut, entre discurs i entorn, visible des de tota la primera línia de mar i de fàcil accés per als visitants. Un edifici que s'adapta als requisits del projecte museogràfic i és l'emplaçament idoni: ran de mar, veí de l'activitat marítima i pesquera, company de pescadors feinejant a la llotja del peix, a la cruïlla de circulació dels passejants. Un espai

L'home, veritable protagonista de la pesca, és sempre present al museu.

Un altell permet disposar de més espai expositiu i, alhora, gaudir d'una perspectiva diferent del museu.

El museu ha esdevingut ja un dels principals equipaments culturals de la vila i de tot el país.

ara recuperat per a la ciutat que no trenca amb les dinàmiques de l'activitat humana del port. Un espai per a la cultura i l'oci que posa en escena el llegat cultural de la nostra gent de mar, per plantejar els problemes actuals de la mar i els reptes de futur que el sector haurà d'encarar.

□ UN PROJECTE QUE ARRENCA L'ANY 1990

Aquesta cessió del vell magatzem portuari va ser un pas decisiu i necessari en la dinàmica d'un projecte que arrencava a principis del 1990. Efectivament, a finals de la dècada dels vuitanta l'Ajuntament va iniciar els tràmits per tal de municipalitzar les col·leccions de l'antic Museu Cau de la Costa Brava, un museu creat l'any 1920 quan un grup d'aficionats a l'art i la cultura fundaren l'associació Cau de la Costa Brava, una entitat que tenia, entre d'altres, la finalitat de recollir tot allò «digne de ser guardat» per tal de constituir un museu.

La iniciativa s'emmarcava en un context de relativa pujança econòmica que aquí girava entorn el port i la indústria surotapera. L'esperit col·leccionista de l'època guiava les adquisicions del museu, de manera que es va anar formant un fons heterogeni, de caràcter universalista, en el qual tenien sentit tant els objectes arqueològics, de la indústria del suro o nàutics recuperats per la contrada com aquells que provenien de cultures i terres exòtiques i llunyanes. A partir de l'inventari i documentació del fons se'ns va donar l'oportunitat de rellegir aquell museu, de repensar-lo i, si així es creia convenient, de reorientar-lo, perquè essent respectuosos amb el passat miràvem de projectar un museu cap el futur.

Això ens va portar a fer ressorgir l'antic Museu Cau de la Costa Brava com un museu que parlés de la seva gent i

del seu territori i és aquí que va anar guanyant cos el plantejament d'un museu dedicat monogràficament a la pesca, opció que, per altra banda, havien elegit poblacions veïnes: a Palafrugell, amb el Museu del Suro, i a la Bisbal, el Museu de la Ceràmica.

Inicialment es veia millor la proposta d'un museu relacionat amb la mar, fins i tot la idea d'un museu-aquari, obert a tot allò que en un context fortament turístic, com és el cas de Palamós, pogués afegir-se a l'oferta cultural tan necessària com inexistent per al turisme de sol i platja, característic del model mediterrani de les darreres dècades. Vam plantejar la idea d'especialitzar el museu en

quelcom que tingués a veure amb la vida mateixa de la vila, amb la seva memòria i la seva identitat i que alhora fos suficientment atractiu per justificar la proposta d'un museu monogràfic.

□ LA PESCA, UN ESCENARI CABDAL

La pesca com a activitat econòmica ha estat relativament poc important en la història de Palamós. Només a partir dels anys cinquanta del segle XX aquesta activitat s'ha anat desenvolupant fins a convertir Palamós en un

port pesquer important. Però, és prou important el sector pesquer per justificar la creació d'un museu dedicat a ell? Ens va semblar que sí.

La pesca constitueix una de les activitats humanes més antigues de les que es té constància. És una activitat bàsica que exemplifica molt bé la relació entre l'ésser humà i el medi. És un dels elements fonamentals que expliquen la vida i la història de l'ocupació humana del litoral. Totes les cultures han creat mètodes i utensilis per a l'explotació dels recursos de la mar, formes de pescar que s'han mantingut durant segles i que en els darrers temps s'han transformat extraordinàriament. A Catalunya, més de

6.000 famílies viuen de la pesca. L'any 2000 el valor de les captures va superar els 120 milions d'euros.

Els canvis experimentats en les darreres dècades ja han comportat la pèrdua de molts llocs de treball, amenacen el manteniment de la memòria d'una cultura mil·lenària i plantegen la sobreexplotació dels recursos. Reflexionar sobre els escenaris de futur i protegir els testimonis materials i immaterials del món marítim i pesquer és una necessitat de primer ordre arreu, i també a Catalunya. A més a més, els visitants demanen conèixer, cada cop més, els costums, les tradicions i, en definitiva, el patrimoni dels països que visiten.

Es valorava, doncs, el fet de la singularitat juntament amb el fet que suposava la revalorització del sector pesquer, al qual tradicionalment no se li havia donat la rellevància que justificués la seva posada en valor des d'un punt de vista cultural, de memòria col·lectiva i de la mateixa identitat de Palamós com a vila marinera.

Aquest conjunt de consideracions i els vuitanta anys d'existència del Museu a Palamós van permetre assumir amb confiança la realització d'aquest nou equipament del Museu de la Pesca per mostrar aquesta relació bàsica entre l'ésser humà i la mar, i fer-ho d'una forma oberta, moderna i participativa, de tal manera que els visitants sortissin del Museu amb una altra mirada respecte a tot allò que envolta el món del peix. El mòdul de difusió vol ser un lloc de diàleg entre la gent de mar i la resta de la societat, vol ser el rescat d'una tradició mil·lenària entre les comunitats i la mar, pretén la descoberta d'un món fràgil i apassionant, busca el posicionament davant el futur del sector i dels recursos marins.

■ UN PROJECTE MUSEOGRÀFIC DINÀMIC I AMPLI

A partir d'aquesta decisió, que va ser àmpliament argumentada en el projecte museològic i aprovada per unanimitat per l'Ajuntament l'any 1995, es va buscar el model museístic i museogràfic que respongués millor als seus objectius i realitats. Arribats en aquest punt cal dir que es van establir unes directrius bàsiques que s'han intentat mantenir com a referents fins al moment i que es poden resumir en quatre punts:

- El Museu no s'esgota en l'àmbit expositiu i es proposa anar més enllà tot creant i desenvolupant una sèrie d'àmbits d'educació, d'investigació, de documentació, de divulgació, de vinculació amb el sector pesquer i, en definitiva, de dinamització cultural.

- El Museu, tot i dedicar el seu mòdul expositiu al món de la pesca, vol anar més enllà i servir de plataforma per treballar altres temes relacionats amb la mar, en totes les seves activitats i problemàtiques, des d'una perspectiva àmplia i multidisciplinària.

- El Museu havia i ha de vincular-se estretament amb les institucions més rellevants de l'àmbit de la cultura, la recerca i l'educació per aconseguir millor els seus objectius. Amb aquesta finalitat, i des del primer moment, el Museu va establir convenis de col·laboració amb la Universitat de Girona (1994), per a l'elaboració del projecte i el seu desenvolupament; amb el Museu Marítim de Barcelona, per tal de treballar plegats aspectes tècnics, tant de gestió i difusió com de conservació; amb el Centre de Promoció de la Cultura Tradicional i Popular Catalana, per a la recerca etnològica en l'àmbit de la Costa Brava; amb l'Estrop, l'Associació de la Costa Brava per al Patrimoni Marítim, la recerca i l'acció cultural; amb la Direcció General de Pesca i Afers Marítics, per desenvolupar iniciatives interessants per al sector, etc.

- El Museu ha d'estar estretament vinculat a la realitat del sector pesquer del territori, amb el qual comparteix interessos i espai físic. El Museu havia de néixer sentint-lo com a propi el sector i no només des del punt de vista de la memòria històrica, de la identitat o el record nostàlgic, sinó com un instrument més al seu servei per desenvolupar millor els seus projectes i per fer arribar els seus punts de vista a la resta de la societat.

□ DE L'INVENTARI ALS CONTINGUTS

A partir d'aquestes intencions es va anar caminant fins a arribar al punt actual. Era necessari, abans de dotar de continguts el mòdul de difusió, realitzar treballs d'inventari del patrimoni marítim i pesquer així com crear un Centre de Documentació que, entre d'altres coses, havia de ser útil al projecte.

El 1995 es va presentar un projecte de recerca d'inven-

Públic local i també turistes s'hi apropen per descobrir què amaga aquest edifici d'aspecte discret.

tari del patrimoni marítim i pesquer a la Costa Brava en el marc de la convocatòria oberta per l'IPEC. El projecte, aprovat el mateix any, constava de tres fases diferenciades que, per raons pressupostàries, es van allargar fins al 1999. La primera fase es va dur a terme amb un grup integrat per 18 persones, representants de cadascuna de les poblacions del litoral gironí, amb l'objectiu d'inventariar els béns immobles. La segona i tercera fase de l'Inventari se centraren en el patrimoni material moble i en l'inventari dels sabers i habilitats presents en els pescadors en relació a la seva activitat, respectivament.

Des d'una perspectiva social i política també va ser oportú simultàniament constituir una associació cultural d'Amics del Museu de la Pesca, del futur Museu de la Pesca, perquè pogués actuar com a *lobby* davant l'administració local, a més a més d'establir vinculacions institucionals amb la universitat, amb altres museus i entitats i amb l'administració autonòmica en matèries cultural i de pesca que havien de tendir a enfortir tot el projecte.

Arribats aquí volem posar èmfasi en el fet que des d'un principi, potser com a estratègia per assolir l'obertura de l'exposició permanent, el Museu va pensar-se com a quel-

com més que una exposició permanent sobre el món de la pesca, en proposar i desenvolupar un altre tipus d'acions que pretenien establir un vincle directe i real amb el sector pesquer. En aquest sentit es van institucionalitzar diverses activitats relacionades amb la recuperació de la memòria col·lectiva, com son les «Converses de Taverna»; la divulgació de coneixement en l'àmbit educatiu, a través del programa pedagògic «Viu la Mar», adreçat a tots els nivells escolars; treballs d'investigació, encetats amb l'Inventari del Patrimoni Maritimopesquer de la Costa Brava, dins els programes de l'Inventari del Patrimoni

Etnològic de Catalunya, així com activitats relacionades amb la promoció del sector pesquer (edició de llibres, exposicions temporals, conferències...) i activitats específiques de suport científic al sector pesquer (Jornades Pesca i Ciència).

□ EL MÒDUL DE DIFUSIÓ

El desembre de l'any 1997 es va fer una presentació pública de l'avantprojecte per convertir el *tinglado* del port en el mòdul de difusió. A partir d'aquell mateix any, des del Museu es dissenyaren unes activitats adreçades al turisme cultural, en format de rutes i visites guiades. Va destacar pel seu èxit la *Ruta Marítima Josep Pla*, gràcies al conveni de col·laboració signat amb l'entitat

que gestiona el vaixell de vela llatina del 1915 *Rafael*.

Des del 1994 fins ara s'han executat tot tipus d'activitats d'estudi, debat i difusió com són jornades, presentacions de llibres, estudis monogràfics, cursos d'estiu, etc. Activitats vinculades a la Universitat de Girona, fet que s'institucionalitza a partir del 2002 amb la creació de la Càtedra d'Estudis Marítims (Universitat de Girona i Ajuntament de Palamós) i que permet al Museu abordar la recerca no en solitari sinó amb la CEM.

A partir de l'any 2001 es constitueix el Museu com una de les sis antenes de l'Observatori per a la Recerca Et-

nològica a Catalunya, un servei del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana, que li permet recollir i difondre alhora, en el seu territori d'influència (la Costa Brava), aquelles accions vinculades al patrimoni etnològic i en connexió estreta amb les entitats que hi treballen.

El juny del 2000 s'inauguraven, a la casa Montaner, les oficines, la sala de consulta, la sala de reserva i la seu de la Càtedra d'Estudis Marítims. El mateix any s'encarrega el projecte de reforma del *tinglado* i l'any següent es va realitzar el projecte executiu museogràfic, dirigit per Dani Freixes, amb el qual es treballava l'enfocament general del Museu i les seves parts des de l'any 1995. El juliol del 2001 comencen les obres de reforma. Pel setembre del 2002 el muntatge estava a punt.

■ UN RECORREGUT PER L'EXPOSICIÓ PERMANENT

L'orientació, les claus i els continguts de l'exposició permanent han estat el resultat del treball conjunt entre l'equip humà del Museu, l'antropòleg i professor de la Universitat de Girona Joan Lluís Alegret i el mateix Dani Freixes. El disseny i direcció del projecte museogràfic ha estat a càrrec de l'arquitecte i interiorista Dani Freixes –diversos arquitectes– (Premio Nacional de Diseño 2001), un estudi amb una llarga trajectòria en el món dels Museus i de les exposicions.

La proposta es basa en el model mixt mixt d'explicació i exposició. Això permet, d'una banda, introduir conceptes que no tenen representació objectual o bé són d'una complexitat difícil d'explicar; i, de l'altra, relacionar molts conceptes al mateix temps, i possibilita que la presentació dels objectes no demani més explicacions escrites complementàries que les que necessita per ser comprés per ell mateix i pel paper que juga dins de la història.

El visitant arriba a l'interior del *tinglado* i l'entrada és un espai a doble alçada que actua com a vestíbul, recepció i botiga. Una gran estora fotoimpresa amb una escampada de caixes de peix, il·luminada amb làmpades de plat, mostra una imatge a cavall entre la subhasta i la peixateria. Amb aquests elements, el color de les parets i els objectes de la botiga es remarca el clar caràcter mariner i pescador del Museu.

El taulell, que comparteix les funcions d'informació, atenció al públic i caixa de la botiga, controla l'accés i la sortida al recorregut del Museu. El mobiliari de la botiga

es basa en elements de fusta que formen prestatgeries o illes exemptes; algunes, amb protecció de vidre, actuen com a vitrina. Es tracta d'un sistema de mobiliari flexible que permet l'exposició de variats tipus de productes vinculats amb el Museu.

□ EL PRÒLEG: EL PRESENT DE LA PESCA

Cíclicament s'obren les portes d'entrada al Pròleg, primer espai del recorregut del Museu, amb capacitat per a grups no més nombrosos de 65 persones (equivalent a un autocar o a dues aules d'escolars). És un muntatge audiovisual

i escenogràfic que ens mostra el present de la pesca i pretén posar en relleu la importància del peix en l'economia, en la nostra alimentació i en la nostra cultura. El visitant es troba que darrere un plat de peix hi ha tota una tècnica, uns coneixements, unes habilitats, unes organitzacions, un esforç i una llarga història compartida. L'audiovisual està temporitzat i s'ofereix en cinc idiomes.

La sala del pròleg, amb graderia i seients, evoca la imatge de la subhasta de peix. La tematització acústica ens ho confirma, el rutilant marcador d'adjudicacions i una caixa de peix, buida però present, ens acompanya mentre ens asseiem. A poc a poc, una veu en off comença una narració i les llums es van apagant suaument. Queda, només, la caixa il·luminada puntualment, i la veu que ens parla del present de la pesca i d'allò que ens fa a tots part interessada del tema: tots consumim peix. A través d'aquesta complicitat, la veu reflexiona sobre tots els factors que intervenen en els canvis econòmics, culturals i mediambientals del món de la pesca, i incideix també en la importància que té per al visitant el seu coneixement, per provocar una actitud responsable respecte a aquests temes que ajudi a entendre, conservar i protegir la pesca com un bé cultural.

La narració s'acompanya amb una projecció de vídeo sobre la paret frontal i amb aparició d'objectes il·luminats teatralment, sincronitzats amb la projecció en una vitrina situada a la part superior d'una de les parets laterals de la sala.

□ EL SEGON ÀMBIT: CONÈIXER L'OFICI PER DINS

Quan s'acaba la projecció s'obren les portes automàticament i el públic comença el recorregut pel segon bloc de l'exposició, de recorregut lliure pel que fa al temps, que es distribueix a partir dels següents àmbits que interroguen el visitant amb tres preguntes:

Què es pesca?

Aquí s'explica que no totes les espècies marines tenen interès comercial. És un espai fosc, una mica com un fons marí. El visitant se sentirà envoltat dels peixos de la nostra Mediterrània. Els límits d'aquest espai són quatre vitrines amb el parament vertical de vidre. La imatge en-

ganxada per la cara interior és un fons de color blau fosc i mostra els diferents peixos de la Mediterrània, il·lustrats per Jordi Corbera. Alguns retalls en aquesta imatge a manera de finestra permeten la visió d'objectes i monitors de televisió a l'interior de la vitrina. Un desplegable de gran format invita el visitant a continuar el recorregut pel Museu i a abordar un altre dels temes importants.

On i des d'on es pesca?

Es mostra la diversitat i la forma del fons marí, els llocs de pesca. A més a més, la pesca és una activitat logística que necessita de bons estocs de pesca però només amb això no n'hi ha prou. És necessari un espai en terra on sigui possible organitzar l'activitat, que permeti la connexió ràpida i eficaç entre el producte i els centres consumidors de peix. Es tracta de 16 reproduccions fotogràfiques d'1,80 m de costat i 2,40 m d'alçada sobre una estructura de fusta, i en el darrer plec inclou una vitrina.

A continuació el visitant descobreix l'espai a tota alçada del *tinglado* presidit per una barca de pesca i caixes de peix apilades, que actuen d'entorn i com a suport del contingut, fent de peanyes, de vitrines, de caixes de llum o de textos. La col·locació estratègica d'aquest element fa que el recorregut es produeixi en el sentit longitudinal de la nau, entre la barca i les caixes fins a arribar a un volum tot revestit de fotografia, que conté a l'interior una escala de fusta amb baranes de llautó que condueix a l'altell. En aquest espai, que continua al nivell superior, es desenvolupa l'últim àmbit.

Qui és qui en el món pesquer?

Apartat etnogràfic on es representen els oficis complementaris i auxiliars de la pesca: el mestre d'aixa, el mestre veler, el boter, el corder, la construcció d'ormeigs de pesca, la conservació del peix, la venda, etc. Finalment es mostra l'ofici de pescador, el protagonista de la nostra història, encara que no l'únic actor.

El recorregut transcorre al llarg d'una passera que envolta l'espai a tota alçada. S'han convertit les baranes longitudinals en suport expositiu, tot col·locant una superfície d'entramat de fusta en el límit de la barana per

un costat, i suspesa en cable d'acer per l'altre. De la mateixa manera que al nivell inferior, les caixes de peix són suport del contingut museogràfic, recolzades en aquest cas contra les parets de l'edifici. Al final de la passera una taula de taverna amb quatre cadires i un joc de cartes presideix el testimoni oral dels protagonistes del món pesquer, la gent de mar. Aquesta zona situada sobre el primer espai del recorregut museogràfic es dedica al món dels pescadors.

El contingut s'explica en dues grans vitrines situades transversalment respecte al *tinglado*, amb els paraments verticals de vidre amb imatge il·luminada per darrere l'igual que les del nivell inferior. Una d'aquestes vitrines se situa en el límit del doble espai, i la seva part posterior coincideix amb la de la vitrina del nivell inferior. Així queda definida una superfície de 6 m d'amplada i 6 m d'alçada, que es converteix en suport de projecció visible des de la major part dels espais del Museu. Aquí un conjunt d'imatges antigues i textos encadenats evoquen escenes de pesca i de la vida dels homes i dones que viuen de l'explotació de la mar per a la pesca.

Dos volums cúbics exempts amb dues cares de vidre i dues cares revestides de fotografia, completen els suports museogràfics dedicats al món dels pescadors, com i on vivien, com s'organitzen, la seva artesanía, els seus sabers, les seves creences, les seves pors, etc.

El passat pesquer i les tècniques

Un cop visitat aquest espai, el visitant pot escollir visitar la sala d'exposicions temporals situada sobre l'espai del pròleg-audiovisual, o bé continuar el recorregut al llarg de l'altra passera lateral, on es comença un l'explicació de *Com es pescava i com es pesca*, on s'ensenya des dels instruments més simples fins als més complexos per mostrar el ventall de sistemes de pesca típics de la Mediterrània occidental, així com les transformacions que s'han produït en la navegació i en la pesca, i que han provocat un canvi en l'ús de l'energia, un canvi en la certesa que sempre plana sobre l'activitat i un canvi en les comunicacions que dona més seguretat en la navegació i en la pesca.

Al nivell inferior el recorregut continua a l'altre costat de la barca, entre una sèrie de maquetes que il·lustren

les diverses tècniques de pesca. Al llarg de la paret de l'edifici es disposa d'un escalonat, amb els diversos estris que completen l'explicació de les maquetes. Entre aquests objectes que estan relacionats amb els diferents sistemes de pesca que les maquetes il·lustren, es troba una bona col·lecció de models navals, manufactura de Joan Prim, que recullen la tipologia d'embarcacions tradicionals catalanes. I tal com dèiem abans, en la part final d'aquest àmbit, un darrer apartat per explicar la navegació i la tecnologia. Tres vitrines il·lustren els grans temes: l'energia, la seguretat i la certesa. Objectes escollits per explicar el passat i el present de cada un d'aquests conceptes s'il·luminen seqüencialment, de manera que el visitant pot comprendre el canvi que s'ha produït mitjançant la transformació d'un objecte en un altre.

□ UN EPÍLEG PER REFLEXIONAR

Un darrer bloc que funciona d'epíleg vol provocar la reflexió del visitant al voltant del futur del sector. És el final del recorregut museogràfic, és una última reflexió que, mitjançant tècniques virtuals, pretén obtenir la complicitat del visitant, de cara a un projecte de futur. Cal comptar amb ell per ajudar a fer de la pesca un bé cultural i també com a defensor del patrimoni natural i social que avui en dia representa la pesca en el nostre territori.

El visitant surt a través d'un petit distribuïdor tematitzat com un fragment de vaixell que inclou l'accés a l'escala de comunicació amb el nivell superior, on sempre pot trobar una exposició temporal, itinerant o de producció pròpia. Des d'aquí també es facilita l'accés al nucli de serveis públics i la porta que condueix a l'espai del vestíbul d'entrada i de la botiga.

L'exposició és de caràcter permanent però permet una renovació periòdica i additiva tant dels objectes com de la part d'explicació prèvia, que es pot anar adequant als requeriments conjunturals del Museu.

■ MÉS ENLLÀ DE L'EXPOSICIÓ PERMANENT

El Museu de la Pesca té a més a més un conjunt de serveis i productes relacionats amb el món exterior de la mar i de la pesca. Així ubicat i concebut, el Museu de la

El *Rafael*, un llagut restaurat que navega amb la tradicional vela llatina, ofereix la possibilitat d'estendre a la mar les activitats del museu.

Pesca es converteix en un escenari excel·lent per a visites guiades, orientades a escolars, famílies, gent gran, grups i empreses. També proposa tallers per a escolars i públics familiars; itineraris pel port pesquer, per les cales i les platges del litoral i rutes marítimes amb l'embarcació tradicional *Rafael*, aparellada a vela llatina i construïda a Palma de Mallorca el 1915.

A banda d'aquests serveis el Museu compta amb una botiga especialitzada en productes relacionats amb el fet marítim i pesquer i amb la imatge del Museu.

Al Museu de la Pesca li queden per consolidar tota una sèrie de projectes connexos que seran els que configuraran de forma definitiva el projecte tal com va ser pensat i es va reelaborant. Entre aquests podem avançar la projecció del centre de documentació Documare, on es poden trobar més de 5.000 referències, amb diferents suports, de temes marítics i pesquers.

Actualment el Museu de la Pesca és:

- Antena de l'Observatori per a la Recerca Etnològica a Catalunya del Centre de Promoció de la Cultura Popular i Tradicional Catalana.

- Membre de l'ICOM (International Council of Museums).

- Membre de l'ICMM (International Council of Maritime Museums).

- Membre fundador de l'AMMM (Associació de Museus Marítics del Mediterrani).

- Membre de la Mar de Museus, organització que reuneix museus de temàtica marítima de la costa catalana.

- Membre de L'Estrop, Associació de la Costa Brava per al Patrimoni Marítim.

- Seu de la Càtedra d'Estudis Marítics (Universitat de Girona i Ajuntament de Palamós).

- Subseu de l'Institut d'Estudis del Baix Empordà.

Després d'aquest primer any, després d'arribar a més de trenta mil usuaris, estem convençuts que el Museu ajuda i contribuirà encara més a posar en relleu el sector pesquer i s'insereix i ho seguirà fent en el desenvolupament econòmic i de promoció de Palamós, més enllà del seu paper cultural i educatiu. El sector turístic i comercial té a la seva disposició un element diferenciador lligat al territori i la realitat de la població. Això és el que busca

un turisme de qualitat, conèixer i saber on es troba i el llegat cultural de la seva gent.

Més enllà de les reticències inicials plantejades pels pescadors en el que ha estat un procés de patrimonialització del sector pesquer i més enllà dels problemes que això pot comportar des de la perspectiva de la relació entre el sector primari i el sector terciari, el discurs expositiu i les accions dutes a terme han permès superar aquestes dificultats i avui en dia la gent se sent orgullosa d'aquest equipament cultural i de sentir-se relacionat directament o indirectament amb el sector pesquer.

La resposta en forma de donacions és prou significativa d'aquesta identificació entre el centre i la comunitat. Per altra banda hem buscat la cohesió amb les poblacions litorals veïnes, destacant més els punts comuns i generals que no pas les singularitats i localismes.

Creiem que en aquest camí de posar en valor una cultura que tradicionalment ha estat arraconada, potser perquè a la mar només hi anaven els més pobres, ens fa falta seguir trobant complicitats, gent generosa que vol posar en comú els seus sabers, la seva experiència, en benefici de la comunitat i de la satisfacció pròpia.

El Museu de la Pesca vol contribuir com a element de qualitat al desenvolupament cultural, econòmic i social de la comunitat, i per fer-ho es basa en l'estudi, la conservació i la difusió del patrimoni marítim i pesquer, tot posant en valor la cultura de la gent de la mar. L'aposta que en el seu moment van fer l'Ajuntament, les administracions supralocals, les entitats i empreses que han col·laborat, han donat suport i han patrocinat aquest projecte, estem convençuts que ha donat i seguirà donant fruits.

El Museu de la Pesca vol ser una eina al servei del sector que permeti plantejar els seus problemes i defensar els seus interessos. I un centre per a la recerca, salvaguarda, custòdia, documentació i difusió d'una part del patrimoni marítim que conforma la identitat de les comunitats marineres, però que està també en els fonaments del seu futur. El pes econòmic, social i cultural de la pesca del nostre país s'ho mereix.